

ԳՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՌԻՏՏԵՐ, ԿՈՆՍՏ., ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԼԱՏՕՆԻ ՄԱՍԻՆ: (Untersuchungen über Plato): Իսկութիւնը և ժամանակագրութիւնը Պլատոնի գրածքների և մի յաւելած՝ Մտքերի ընթացքը և հիմնական հայեցածքները Պլատոնի—Theätet. Շտուտգարտ, 1888 թ., Kohlhammer տպար. (XI+187 էրես, ութածալ). գինն է 2 մարկ 50 ֆենինգ (1 բուրլի). (Գերմաներէն):

Հեղինակը կամենում է ծալի է ի ծալի և իւր բոլոր հետեանքներով Գիտտեներեքերի ալ մտքին հետեւել լեզուական նշաններով որոշել Պլատոնի գրածքների ժամանակագրութիւնը և իսկութիւնը. Հեղինակը սպասում է լեզուական նշաններից աւելի արդիւնք, քան ուրիշ նշաններից: Պլատոնի գրածքների մէջ նշմարւած են 40 լեզուական դարձւածներ: Հեղինակը, իւր միակողմանիութեամբ, բոլորովին աչքի չէ առնում ալն, ինչ իւր առաջադրած խնդրի նկատմամբ արեւ են Տալսամիւլլեր, Գոմպերց և Յեյլեր: Այս մեթոդի պակասութիւնը նորանումն է, որ լեզուական դարձւածների դաշաղանութիւնները կարող են բղխած լինել գրողի կամակալանութիւնից:

Իւր ալն աշխատութեանը հեղի-

նակը տալիս է որպէս նախապատրաստական աշխատութիւն Պլատոնի վարդապետութեան ընդարձակ տեսութեան համար: Այդ գործը հեղինակը համարում է հարկաւոր, որովհետեւ նա ալս համոզմունքին է եկած, թէ Պլատոնի մասին ալմ միջնորդ դատողութիւնը չափազանց աղղւած է Արիստոտելից: Որպէս մի նմուշ իւր ապագայ աշխատութիւնների Պլատոնի մասին, հեղինակը, մի չաւելածի մէջ, ներկայացնում է Theätet-ի մտքերի չափորդութիւնը և հիմնական մտքերը:

Յալանի է, որ 12-րդ դարում Պլատոնի երկերը հալերէն թարգմանած պիտի լինին, որոնք, սակալն, մեր ձեռքը չեն հասնում. իսկ որ հալմատեաղիւրները դրաղում էին Պլատոնի Ֆիլոսոֆալութիւնով, դորա

վկայութիւնները ունինք 5-րդ դարուց, ուր՝ աստուածաբանական ճշմարտութիւնները հաստատելու համար՝ դիմում էին մանաւանդ նոր պլատոնա-

կան ուղղութեան, որի հիմնական դադարները առնւած էին Պլատոնից:

Ա.

ՆԻԻՄԱՆ Վ. Լ. (Newmen), ԱՐԻՍՏՈՏԵԼԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ: Մի ներածութիւնով, երկու առաջաբանով և նկատողութիւններով. հատոր I և II, Յոսթօրֆ, 1887 թ. (Անգլիերէն):

Առաջին հատորը տալիս է մի նախապատրաստութիւն Արիստոտելի քաղաքականութեան համար. երկրորդը զբաղւում է Արիստոտելի զբոսայգիի ձևադրոշմով: Հեղինակը իրան լաւ ծանօթ է ցոյց տալիս նիւթի մասին եղած նաև օտար գրականութեան հետ: Որպէս երեսմ է, զեռուրիչ հատորներ պիտի լաջորդեն առաջին երկուսին: Արիստոտելի խիստ գիտնական քննադատութիւնը Անգլիայի գիտնականների մէջ նկատելի առաջընթացութիւններ է առնում: Մենք ունինք արդէն մի հիանալի հրատարակութիւն Արիստոտելի Nikomachische Ethik Ալէքսանդր Գրանտի

չառ մանրամասն բացատրութիւններով, և նոյնպիսին «Հոգու մասին» զբոսայգիի վերաբերեալ՝ Էդվին Վալլասի: Նիւմանի զիբքը նոցա չարքում արժանաւոր տեղ է բռնում: Մեր հայ հասարակութեան արդէն լալտնի է, որ նոյն Արիստոտելի ուսումնասիրութեան համար մեր կողմէն եկաւ անցեալ տարի Սքոֆօրդի համալսարանի մի ալ պրօֆէսոր՝ պ. Կօնիքեր, որը կարծում է, թէ Դաւիթ Անգլիկի հայերէն թարգմանութիւնը միջոց պիտի տալ Արիստոտելի հեղինակութիւններին մի քանի մոթ տեղերը պարզելու:

Բ.

ՇԱՍԼԵՐ, ԴՐ. ՄԱՔՍ, ՄԱՐԴՈՒՍ ԾԱԳՄԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ (Shasler, Onthropogonie): Ընդհանուր մարդկայինը, նորա էութիւնը և եռատարր զարգացումը, կամ՝ «Ծագումն լեզուի, բարոյականութեան և արեւտի. Լայպցիգ, 1888 թ., տպ. Ֆրիդրիխ (XV+220 էր.), գինը՝ 6 մարկ: (Գերմաներէն):

Այս գրածքում արդէն 70 տարեկանին մօտ ֆիլոսոֆան տալիս է իւր, մի տեսակ, հաւատի դաւանու-

թիւնը (profession de foi). Նորանում նա շօշափում է գիտակցութեան բոլոր խնդիրները՝ իմացակա-